

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/58/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1516202340
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:1516202340.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej v spore žalobkyne: Poľnohospodárska Pôda s. r. o., so sídlom Bratislava, Žehrianska 3179/3, zastúpenej Advokátska kancelária LawService, s.r.o., Stráž 3/223, 960 01 Zvolen, proti žalovanej: J. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., U. XXXX/XX, v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 12. marca 2019 pod č.k.17C 128/2016 - 119 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Žalovaná má voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1.1.Napadnutým rozsudkom súd žalobu zamietol. Žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktoré je povinná zaplatiť žalobkyňa. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným rozhodnutím. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa po zmene žaloby domáhala určenia, že bola výlučnou vlastníčkou pozemku registra "C" v katastrálnom území S. obec S., okres Q. s parcelným číslom XXXX, orná pôda o výmere XXX m2 (aktuálne je súčasťou parcely registra „C“ č.XXXX vo výmere 106.354 m2, ostatné plochy) ku dňu jeho vyvlastnenia, na základe rozhodnutia o vyvlastnení zo dňa 06.04.2016 Okresného úradu Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky, č. 0U-NR-0VBP2-2016/015652 - 4. Zmenu žaloby odôvodnila tým, že pre vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku musí preukázať, že bola vlastníčkou pozemku ku dňu jeho vyvlastnenia. Vyvlastnené bolo jej vlastnícke právo k pozemku.

1.2. Z vykonaného dokazovania zistil, že žalovaná dňa 24.06.2015 uzavrela so žalobkyňou kúpnu zmluvu, na základe ktorej odpredala žalobkyni parcely registra „C " v katastrálnom území S., obec S., okres Nitra s parcelným číslom XXXX, ornú pôdu vo výmere XXX m2. Predmetné nehnuteľnosti podľa kúpnej zmluvy odpredala za kúpnu cenu v zmluve dohodnutú vo výške 335,30 eura. Okresný úrad Q., odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím zo dňa 06.04.2016 č. OU- NR-0VBP2-2016/015652-4 rozhodol o vyvlastnení vlastníckeho práva k pozemku vlastníčkovi R. J., rod. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., U. XXXX/XX, U., parcely registra „C " v katastrálnom území S., obec S., okres Q. s parcelným číslom XXXX vo výmere XXX m2 zapísanej na LV č. XXXX v prospech spoločnosti MH Invest s.r.o. pre stavbu „Vybudovania strategického parku“, kat. úz. J., M., D., S., M., A. s tým, že za vyvlastnený pozemok patrí J. R. náhrada podľa ust. § 111 ods. 2 stavebného zákona v sume zodpovedajúcej všeobecnej hodnote určenej na základe znaleckého posudku č. 191/2015 zo dňa 13.07.2015 vyhotoveného spoločnosťou UEOS- Komercia, a.s. so sídlom Ružová, dolina 27, U., v súlade s vyhláškou č.492/2004 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku vo výške 7 237,69 eura. Náhradu má uhradiť spoločnosť MH Invest, s.r.o., so sídlom U., Trnavská cesta 100. Z rozsudku

Krajského súdu v Nitre č.k. 11S/169/2016 - 81 zo dňa 07.02.2018, ktorý sa týka vkladového konania č. V 5246/2015 predmetnej nehnuteľnosti bolo zistené, že Ministerstvo hospodárstva SR podľa § 13 ods. 2 zákona č. 175/1999 Z. z. vydalo dňa 13.07.2015 Osvedčenie č. 20801/2015-1000-55509 prestavbu s názvom „Vybudovanie strategického parku“ pre spoločnosť MH Invest, s.r.o., ktorej cieľom je zabezpečiť prípravu územia podľa § 1 ods. 12 citovaného zákona na realizáciu významnej investície na pozemkoch o celkovej výmere 7 329 253 m², ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území A., D., J., M., S. a M..

Dňa 22.07.2015 Ministerstvo hospodárstva SR doručilo prvostupňovému správnomu orgánu (katastrálny odbor OU) žiadosť zo dňa 20.07.2015 o zápis predkupného práva štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z.. Predmetná žiadosť bola zaevidovaná na správnom orgáne prvého stupňa pod sp. zn. Z 5113/2015 pre kat. úz. S..

Na základe týchto skutočností dňom 08.07.2015 vzniklo zo zákona predkupné právo štátu s poukazom na § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Z výpisu z Listu vlastníctva č. XXXX vyplýva, že výlučným vlastníkom parcely zapísanej p.č. XXXX, orná pôda vo výmere XXX m², v súčasnej dobe parcela č. XXXX je spoločnosť MH Invest, s.r.o., so sídlom U., Trnavská cesta 100.

1.3. Na daný skutkový stav aplikoval ustanovenia § 137 písm. c) CSP, § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 126 ods. 1 Obč. zákonníka, § 6 ods. 6 zák. č. 282/2015 Z.z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 228 ods. 2 CSP, § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z., § 575 ods. 1 OZ a uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou na základe zmeneného petitu domáhala určenia, že ku dňu rozhodnutia o vyvlastnení bola výlučnou vlastníčkou pozemku parcely registra „C“ nachádzajúcou sa v katastrálnom území S., obec S., okres Q. s parcelným číslom XXXX, ornú pôdu vo výmere XXX m². Predmetnou žalobou teda požaduje určiť právo podľa § 137 písm. c) CSP. Na takomto určení odôvodňovala naliehavosť právneho záujmu z dôvodu, že medzi ňou a žalovanou došlo k platnému uzavretiu kúpnej zmluvy. Po uzavretí kúpnej zmluvy došlo k vyvlastneniu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Náhrada za vyvlastnenie doposiaľ nebola vyplatená z dôvodu, že nebolo jasné, kto bol v čase vyvlastnenia nehnuteľnosti vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti. Keby došlo k určení v zmysle zmeneného petitu, vznikol by jej nárok na vyplatenie náhrady uloženej v úschove súdu, čoho sa v skutočnosti aj domáha. Predmetné skutočnosti ohľadom vyvlastnenia v konaní neboli sporné, sporná zostala otázka určenia vlastníctva k nehnuteľnosti z dôvodu určenia, komu má byť vyplatená náhrada za vyvlastnenie v celkovej výške 7 237,69 eura , na ktorej nárok si uplatňovali obidve strany sporu.

1.3. Základnou podmienkou dôvodnosti a východiskom úspešnosti určovacej žaloby, je existencia právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení, ktorý musí byť podľa zákona naliehavý. V konaní nebolo sporné, že vláda Slovenskej republiky uznesením č. 401/2015 z 08.07.2015 schválila návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii. Nesporné je, že žalobkyňa požaduje určiť právo do minulosti, ktorá žaloba je bežne vylúčená. Žalobkyni zmenenou žalobou nejde o zmenu zápisu vlastníka v katastri nehnuteľností, ale o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie, ktorá bola na základe rozhodnutia správneho orgánu zložená do úschovy súdu podľa § 6 ods. 6 zákona č. 282/2015 Z.z.. Náhrada bola súdom prijatá, a preto žalobkyňa nemôže žalovať o plnenie. Pretože náhrada nebola doposiaľ vyplatená a určenie jej príjemcu je závislé od výsledku tohto súdneho konania, žalobkyňa má naliehavý právny záujem práve na určení, že bola ku dňu vyvlastnenia výlučnou vlastníčkou pozemku. V konaní nebolo sporné, že je aktívne vecne legitimovaná na podanie žaloby, bolo však sporné, či je dostatok pasívnej legitimácie na strane žalovanej, ktorá v súčasnej dobe už nie je vlastníčkou pozemku ako to vyplýva z výpisu z listu vlastníctva. Vzhľadom na to, že žalobkyňa navrhla súčasne s podaním žaloby, aby do katastra nehnuteľností bola zapísaná poznámka o tomto súdom konaní (ktorá poznámka bola následne do katastra zapísaná) bol by výrok o určení vecného práva k tejto nehnuteľnosti záväzný podľa § 228 ods. 2 CSP aj pre tretie osoby. Z uvedeného dôvodu nejde ani na strane žalovanej o nedostatok pasívnej vecnej legitimácie v tomto spore.

1.4. Ďalej uviedol nesporné skutočnosti, že po uzavretí kúpnej zmluvy medzi žalobkyňou a žalovanou zo dňa 24.06.2015 a pred ďalším rozhodnutím správneho orgánu o návrhu na vklad vlastníckeho práva, vzniklo štátu predkupné právo k spornému pozemku zo zákona dňom schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii vládou t.j. dňa 08.07.2015. Okresný úrad Q., odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím zo dňa 06.04.2016 č. OU-NR-OVBP2-2016/015652 - 4 rozhodol o vyvlastnení vlastníckeho práva k pozemku J. R. v prospech spoločnosti MH Invest s.r.o na účel „Vybudovania

strategického parku“, kat. úz. J., M., D., S., M., A.. Z dôvodu vzniku predkupného práva štátu až po uzavretí kúpnej zmluvy, v priebehu konania o povolenie vkladu, správny orgán konanie o návrhu na vklad na základe protestu prokurátora zastavil. Nedošlo k prevodu vlastníctva zo žalovanej na žalobkyňu a žalobkyňa na základe kúpnej zmluvy nemohla nikdy nadobudnúť vlastnícke právo k predmetnému pozemku. Nemohla byť jej vlastníkom ani ku dňu vyvlastnenia. Uvedená skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmluvy, ale bráni jej realizácii. Tým nastáva dodatočná právna nemožnosť dohodnutého plnenia. Pretože plnenie dohodnuté v kúpnej zmluve medzi stranami sporu zo dňa 24.06.2015 sa stalo po vzniku záväzku nemožným, povinnosť žalovanej plniť tak zanikla podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a tým zanikol aj tento záväzok. Žalobkyňa by si mala nárok uplatňovať voči žalovanej vzniknutú náhradu škody a bezdôvodné obohatenie (vrátenie kúpnej ceny), ktoré si však v danom konaní neuplatňuje. Preto žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol a ďalšími námietkami strán sporu sa z dôvodu hospodárnosti nezaoberal a nevykonal ani dokazovanie navrhnuté na ich preukázanie.

1.5. O trovách konania rozhodol podľa. § 262 ods. 1 CSP, § 262 ods. 2 CSP, § 255 ods. 1 CSP a vzhľadom na skutočnosť, že žalovaná bola v konaní úspešná, priznal jej plnú náhradu trov konania.

2. Žalobkyňa podala proti rozsudku v zákonnej lehote odvolanie z odvolacích dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 CSP. Namietala nesprávny procesný postup, ktorým jej súd znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Porušenie tohto práva spočívalo v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia. Ďalej namietala nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie konštatujúcim, že k predmetnému pozemku existovalo predkupné právo štátu. Uviedla, že dňa 8.7.2015 došlo k schváleniu návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii, následne Ministerstvo dňa 13.7.2015 vydalo osvedčenie o významnej investícii. Súčasťou návrhu bol v súlade s § 3 ods. 2 Zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach (ďalej len „Zákon o niektorých opatreniach“) aj zoznam pozemkov, na ktorých sa má realizovať schválená stavba. V čase podpisu zmluvy, ako ani v čase podania návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností nebolo predkupné právo štátu zapísané v katastri. K zápisu predkupného práva došlo až dňa 22.7.2018. Z uvedeného je zrejmé, že predkupné právo k pozemku, ktorý je predmetom tohto sporu nebolo tretím osobám známe, nakoľko takým sa stalo až po jeho zápise do katastra nehnuteľností. Jedná sa o všeobecne známe skutočnosti, ktorým prvoinštančný súd nevenoval žiadnu pozornosť. Ďalej namietala nesprávny procesný postup a nesprávne právne posúdenie spočívajúce v nedostatku odôvodnenia rozhodnutia a nesprávnych právnych normami a ich nesprávnej aplikácii. Nesúhlasila s odôvodnením rozhodnutia v časti spôsobu nadobudnutia vlastníctva, pretože jej svedčí „titulus“, avšak „modus“ preukazuje právo inej osoby. Zákon o niektorých opatreniach neobsahuje osobitnú úpravu predkupného práva. Súd dospel k nesprávnemu záveru, keď nezohľadnil ustanovenie § 853 ods. 1 OZ a ustanovenia § 602 až § 606 OZ. Zákon o niektorých opatreniach hovorí len o okamihu vzniku predkupného práva, pričom osobitne neupravuje obsah a oprávnenia s týmto právom spojené. Z uvedeného je zrejmé, že z hľadiska obsahu, účinkov a výkonu je potrebné aj na „zákonné“ predkupné právo vyplývajúce z ust. § 3 ods. 5 Zákona o niektorých opatreniach aplikovať (uplatnením analógie legis v znení ust. § 853 OZ) všeobecnú úpravu o predkupnom práve podľa ust. § 602 až § 606 OZ. Tento názor, okrem vyššie uvedeného, možno podoprieť odôvodnením rozhodnutia Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 156/05 zo dňa 10.5.2006 (nakoľko úprava bola pred prijatím nového českého Občianskeho zákonníka totožná), publikovaného v Sbíрке nálezů a usnesení N 99/41 SbNU 285 (dostupný na <http://nalus.usoud.cz>). Možno ho podoprieť ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu ČR, konkrétne rozhodnutím sp. zn. 22 Cdo 2821/2014, Nejvyššího soudu ze dne 25. srpna 2003, sp. zn. 33 Odo 178/2003, nález Ústavního soudu ze dne 10. května 2006, sp. zn. I. ÚS 156/05. Ďalej uviedla, že Zákon o niektorých opatreniach neupravuje predkupné právo komplexne. Tento verejnoprávny predpis stanovil v ustanovení § 3 ods. 5 len okamih vzniku predkupného práva, tiež časovo ohraničil trvanie predkupného práva. Obsah a následky spojené s prípadným porušením predkupného práva nijako neupravil. Predkupné právo je inštitútom upraveným v Občianskom zákonníku. Ustanovenie § 853 ods. 1 OZ je normatívnym vyjadrením tzv. analógie legis v občianskoprávných vzťahoch. V § 603 ods. 2 veta prvá a druhá je upravené predkupné právo, ktoré možno dojednať aj ako vecné právo („Predkupné právo možno dohodnúť aj ako vecné právo, ktoré pôsobí aj voči nástupcom kupujúceho. Zmluva sa musí uzavrieť písomne a predkupné právo sa nadobúda vkladom do katastra nehnuteľností. Ak predávajúci nekúpil vec ponúknutú kupujúcim, zostáva mu zachované predkupné právo aj voči jeho právnomu nástupcovi. I predkupné právo na základe Zákona o niektorých opatreniach je svojím charakterom vecným právom. Predkupné právo štátu má taký istý obsah ako predkupné právo spoluvlastníka veci, dokonca obe predkupné práva sú zákonné (čo vlastne znamená že vznikajú na základe zákona -

predkupné právo štátu na základe Zákona o niektorých opatreniach, predkupné právo spoluvlastníka na základe OZ - nie zmluvou). Nároky spojené s (prípadným) porušením predkupného práva sú upravené v ustanovení § 603 OZ, ktoré je potrebné aplikovať predovšetkým pre účel predkupného práva štátu, ktorý je usporiadanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v súvislosti s významnou investíciou. Tento účel možno dosiahnuť aj tým, že by sa štát domáhal nadobudnutia vlastníctva od nadobúdateľa. Nemôže obstať záver o dodatočnej nemožnosti plnenia ani o absolútnej neplatnosti právneho úkonu. Súd prvej inštancie vychádzal z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.6.2018 sp. zn. 3Sžrk/2/2018, v zmysle ktorého podstata predkupného práva spočíva v tom, že vlastník veci, pokiaľ sa rozhodne vec predať je povinný ponúknuť ju na predaj tomu, kto je z predkupného práva oprávnený. To vyplýva už zo samotného pojmu predkupné právo, ktorý pojem gramaticky nemožno vyložiť inak, než právo kúpiť vec skôr ako niekto iný. Najvyšší súd uviedol, že zmluvná voľnosť žalovanej ako pôvodnej vlastníčky pozemku, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 7 Zákona o niektorých opatreniach je obmedzená priamo zo zákona a žalovaná bola v prípade zamýšľaného predaja povinná prednostne ponúknuť pozemok na kúpu štátu. Najvyšší súd sa nevyjadril k následkom a oprávneniam osoby oprávnenej z predkupného práva. Prvoinštančný súd sa vôbec nevysporiadal s právnou úpravou predkupného práva. Bez akejkoľvek preskúmateľnej argumentácie konštatoval, že došlo k dodatočnej právnej nemožnosti plnenia. Neuviedol žiadnu právnu úvahu, ktorá by k takémuto záveru viedla. Rozhodnutie je v tejto časti nepreskúmateľné. Vec nesprávne právne posúdil, keď spojil s porušením predkupného práva dodatočnú právnu nemožnosť plnenia. Porušiť predkupné právo môže iba ten, komu táto povinnosť vyplýva zo zákona, a tým je predávajúci, čiže žalovaný. Ďalej citovala rozhodnutia súdov, odbornú literatúru, komentáre, z ktorých odvodzovala svoj právny záver. Poukázala na ustanovenia Občianskeho zákonníka, podľa ktorých pri porušení predkupného práva pripadá do úvahy relatívna neplatnosť právneho úkonu podľa ustanovenia § 40a OZ. Predkupné právo však v posudzovanom prípade v čase uzatvorenia zmluvy ešte neexistovalo a štát sa relatívnej neplatnosti ani nedovolal. Občiansky zákonník pripúšťa aj možnosť oprávnenej osoby (štátu) domáhať sa predaja nehnuteľnosti od nadobúdateľa za takú sumu za akú ju nadobudol nadobúdateľ, t.j. 4 840 eur. V posudzovanom prípade však štát nadobudol pozemok po tom, čo správny orgán vkladové konanie zastavil z dôvodu, že právny úkon posúdil ako úkon absolútne neplatný. Následne si štát „uplatnil“ predkupné právo voči pôvodnému predávajúcemu (žalovanému), avšak už za sumu 14 626,48 eura. Uvedené znamená, že taký výklad, keď sa s predkupným právom štátu spája absolútna neplatnosť právneho úkonu resp. dodatočná nemožnosť plnenia, vedie k nehospodárnemu a neefektívnemu nakladaniu s verejnými financiami. Za nezákonné možno považovať i následné konanie o vyvlastnení, keď si štát uplatnil predkupné právo od žalovanej, následne pozemok previedol na MH Invest II., aby potom podal návrh na vyvlastnenie, ktorému Okresný úrad vyhovel. V konaní poukazovala na konanie o preskúmaní zákonnosti vyvlastnenia, ktoré je vedené na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 11S/259/2016. Rieši sa v ňom otázka, ktorá môže mať podstatný význam pre rozhodnutie v tejto veci. Ďalej uviedla, že prípadné porušenie predkupného práva nemôže byť posudzované na ťarchu kupujúceho, t.j. žalobkyne. Uvedené má relevanciu aj vo vzťahu k trovám konania, nakoľko podanie žaloby bolo zapríčinené správaním žalovanej. Kúpnu cenu jej za pozemok nevrátila a následne predmetný pozemok predala štátu. Bola jej vyplatená ďalšia kúpna cena. Zmena právneho predpisu, resp. vydanie uznesenia vlády, nemôže byť posudzované na jej ťarchu. Tretím osobám sa stalo predkupné právo štátu známym až po jeho zápise do katastra nehnuteľností. Súd prvej inštancie vec nesprávne posúdil, keď rozhodol o priznaní náhrady trov a nezohľadnil špecifické okolnosti prejednávanej veci, ktoré sú dôvodmi hodnými osobitného zreteľa podľa ustanovenia § 257 CSP. Navrhla, aby Krajský súd v Nitre vydal uznesenie ktorým zrušuje rozsudok Okresného súdu v Nitre sp. zn. 19C/118/2016-92 zo dňa 11.3.2019 a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Žalobca má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

3. Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že sa plne stotožňuje s rozsudkom súdu prvej inštancie.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku - zákon číslo 160/2015 Z.z., ďalej len „CSP“), po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania, ktoré mu predchádzalo a odvolania žalobkyne podľa § 363 a § 365 ods. 1 CSP, súc viazaný dôvodmi a rozsahom tohto odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie podľa § 383 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, za splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 219 ods. 3 CSP dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je opodstatnené. Preto napadnutý rozsudok vo veci samej ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil vo výroku rozsudku ako vecne správny, ale z iných právnych dôvodov.

5. Odvolací súd skúmal vadu konania namietanú žalobkyňou spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia, jeho arbitrárnosti, čo viedlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces.

Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariača možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016. V súvislosti s námietkou žalobkyne o nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd poukazuje na zjednocujúce stanovisko prijaté na rokovaní občianskoprávného kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, možno aplikovať na odvolacie konanie, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá vadu konania, spočívajúcu v odňatí práva na spravodlivý súdny proces, pre ktorú by musel odvolací súd napadnutý rozsudok zrušiť. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že rozhodnutie obsahuje skutkové zistenia, právne normy aplikované súdom prvej inštancie a právne posúdenie, pre ktoré nemožno konštatovať nepreskúmateľnosť rozsudku a tým vadu konania majúcu za následok odňatie práva na spravodlivý proces, aj keď sa odvolací súd stotožnil s názorom žalobkyne, že rozhodnutie je nepresvedčivo zdôvodnené. Preto následne preskúmal napadnutý rozsudok a dospel k záveru, že je vo výroku vecne správny, ale nesprávne zdôvodnený.

6. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na preukázaní naliehavého právneho záujmu žalobkyne na danom určení spočívajúcom vo vzniku nároku na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie, ale žalobu zamietol pre nezapísanie kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľnosti a dodatočnou nemožnosťou plnenia, na základe čoho dospel k záveru, že žalobkyňa sa nikdy nestala vlastníčkou spornej nehnuteľnosti a nebola ňou v čase vyvlastnenia. Odvolací súd sa s názorom súdu prvej inštancie o naliehavom právnom záujme nestotožnil.

7. Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem: naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

Formuláciu petitu na určenie, či tu právo je alebo nie je potrebné formulovať tak, aby bolo zrejmé, že súd má určiť aktuálny stav (v prítomnom čase). Nie je prípustné určovať práva v minulosti, ak tieto práva

zanikli. Platí, že rozsudok určuje (ne)existenciu práva ku dňu jeho vyhlásenia - §217 CSP (M. T. a spol., Civilný sporový poriadok, komentár, nakladateľstvo C.H.Beck, rok 2016, strana 499). Súd nemôže vziať do úvahy skutočnosti, ktoré nastali v minulosti, avšak v čase vyhlásenia rozhodnutia netrvajú. Žalobkyňa pôvodne odôvodnila žalobu neplatnosťou odstúpenia od kúpnej zmluvy žalovanou. V priebehu konania žalobu zmenila a naliehavý právny záujem odôvodnila rozhodnutím o vyvlastnení pozemku a jej nároku na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie. Súd prvej inštancie sa s jej názorom stotožnil. Podľa názoru odvolacieho súdu nesprávne.

8. Okrem vyššie uvedeného, že vlastnícke právo nie je možné určiť do minulosti, je potrebné prihliadať že „ak sa má určovací žalobou, resp. určovacím výrokom súdu dosiahnuť zhoda medzi skutočným stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností, bude naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva daný vždy“ (M. T. a kol., Občiansky súdny poriadok, komentár, nakladateľstvo C.H.Beck, 2. vydanie, komentár k § 80). Podobne „Naliehavý právny záujem žalobcu na určení práva je daný vždy, ak zo zápisu vo verejnom registri vyplýva, že tvrdené právo patrí žalovanému. Preukazovanie naliehavého právneho záujmu je preto v týchto prípadoch bezproblémové ...Určovací žaloba môže byť v tomto prípade prostriedkom ochrany porušeného (nielen ohrozeného) práva“ (M. T. a spol., Civilný sporový poriadok, komentár, nakladateľstvo C.H.Beck, , rok 2016, komentár k § 137). Súdna prax do 30. júna 2016 považovala za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. aj žalobu o určení (spolu)vlastníckeho práva. Právny záujem, ktorý bol podmienkou procesnej prípustnosti takejto žaloby, musel byť naliehavý. Pri skúmaní existencie tohto záujmu išlo o posúdenie procesnej otázky, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany žalobcovho práva. Nedostatok naliehavého právneho záujmu „predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací žaloba nemôže obstať a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu žaloby“ (viď rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 98/2004, 1 Cdo 91/2006, 3 Cdo 240/2006, 1 Cdo 13/2010, 3 Cdo 56/2011). Ak všeobecný súd dospeje k záveru, podľa ktorého naliehavý právny záujem nie je daný, vecnou stránkou podaného určovacieho návrhu sa už ďalej nezaobera (II. ÚS 137/08).

Otázka, či žalobu s určovacím petitom podáva ten, kto je aktívne vecne legitimovaný, a či takáto žaloba smeruje proti tomu, kto je pasívne vecne legitimovaný, je otázka hmotnoprávna, riešenie ktorej prichádza do úvahy až v prípade záveru súdu, že podaná žaloba je v zmysle § 137CSP procesne prípustná.

9. Z uvedeného vyplýva, že naliehavý právny záujem na danom určení nemôže byť v danom prípade daný, pretože by nedošlo k zmene vlastníka, ktorý je v súčasnej dobe zapísaný na liste vlastníctva a žalobkyňa sa tohto určenia ani nedomáhala, pretože žiadala určiť vlastnícke práva iba ku dňu vyvlastnenia, čomu súd prvej inštancie nevenoval dostatočnú pozornosť a rozhodnutia založil na inom právnom závere.

Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia v bode 19. konštatoval, že náhrada za vyvlastnené pozemky bola zložená do úschovy. Táto skutočnosť nebola medzi stranami sporu sporná. Preto mal súd prvej inštancie okrem vyššie uvedených dôvodov skúmať naliehavý právny záujem na danom určení v súvislosti so zloženou zálohou. Žalobkyňa v konaní predložila rozhodnutie o vyvlastnení v prospech spoločnosti MH Invest, s.r.o. z ktorého vyplýva, že za vyvlastnené pozemky patrí spoločnosti MH Invest II, s.r.o. náhrada podľa ust. § 4 ods. 3 zákona č. 282/2015 Z. z. . Z dôvodu prebiehajúcich súdnych konaní týkajúcich sa určenia vlastníckeho práva k vyvlastňovaným pozemkom bola časť náhrady zložená do súdnej úschovy.

Na Krajskom súde v Nitre prebieha súčasne viacero konaní v obdobných veciach. Z rozhodvacej činnosti odvolacieho súdu je známe, že uznesením Okresného súdu Q. zo dňa 26.3.2019 pod č.k. 12 U 4/2016 -53 súd rozhodol o prijatí zložiteľa spoločnosti HN Invest s.r.o. IČO: 36 724 530 pre príjemcu MH Invest II, s.r.o., IČO: 50 021 150 do úschovy sumu 1 682 830,92 eura. Z toho vyplýva, že zložiteľ zložil zálohu v prospech konkrétneho príjemcu.

10. Pretože sú peniaze v súdnej úschove, mal súd prvej inštancie skúmať postup súdu v konaní o súdnych úschovách. Konanie o úschovách je upravené v siedmej hlave, konania vo veciach notárskych úschov. V § 359 sú upravené súdne úschovy, v ktorých sa postupuje rovnako ako pri notárskych úschovách. CMP upravuje od § 335 konanie o námietkách proti vydaniu predmetu notárskej úschovy, zloženej na účely splnenia záväzku. Jedná sa o samostatnú časť konania v ktorej súd nariaďuje pojednávanie za účelom zistenia oprávnenej osoby na vydanie predmetu úschovy, ak si jej vyplatenie uplatňuje. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa neosvedčila naliehavý právny záujem na danom určení ani z tohto podstatného dôvodu ňou odôvodňujúcu žalobu, pretože sa môže domáhať nároku v konaní o úschovách. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej výrokovej časti ako

vecne správny potvrdil, ale z iných právnych dôvodov. Odvolací súd dodáva, že o obdobných veciach rozhodovali senáty Krajského súdu v Nitre rozsudkami 8 Co 297/2018, 7 Co 133/2018, 6Co 63/2018. Vo všetkých rozhodnutiach bol žaloby zamietnuté pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení. Vec 5 Co 264/2018 bola zrušená pre nedostatok dôvodov rozhodnutia a skúmanie naliehavého právneho záujmu na danom určení pre zloženie finančných prostriedkov do súdnej úschovy. Odvolací súd nemal dôvod odkloniť sa od záverov uvedených rozhodnutí, pretože sa stotožnil so záverom o nedostatku naliehavého právneho záujmu na danom určení.

11. Súd prvej inštancie žalobu zamietol z hmotnoprávných dôvodov. Celé odvolanie žalobkyne smerovalo k odôvodneniu rozhodnutia v tejto časti. Pretože odvolací súd žalobu zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení, nezaoberal sa vecnou stránkou veci. Preto sa nevyjadruje k odvolacím dôvodom žalobkyne.

13. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods.1 v spojení s § 255 a §262 CSP tak, že žalovanej úspešnej v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O trovách konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vypracovaným vyšším súdnym úradníkom

Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).